

## Tuomiokirkon peruskorjauksen suunnitelmien hyväksyntä

Yhteinen kirkkoneuvosto 20.11.2025 § 222

Esittelijä Kiinteistöjohtaja Kalle Luoma

Esittely Turun tuomiokirkon talotekniikka, joka on toteutettu pääosin 1970-luvulla, on tullut elinkaarensa päähän ja on uusimistarpeessa. Vahingot voivat olla mittavia, mikäli nykyisissä vesi- ja lämpöjohdoissa tapahtuu vuotoja. Samassa yhteydessä tulee tarkastella ja kehittää tilojen käytettävyyttä toiminnallisuuden, henkilökunnan työskentelyn ja varsinkin esteettömyyden näkökulmasta.

Turun tuomiokirkon peruskorjauksen hankesuunnitelma laadittiin vuoden 2024 alkupuoliskon aikana. Hankesuunnitelman mukaan ulkoalueilla toteutetaan esteetön sisäänkäynti idän ja pohjoisen kautta ja toteutetaan luiska pohjoiseen sisäänkäyntiin. Myös ruiskuhuoneen uusi sisäänkäynti toteutetaan esteettömänä. Peruskorjaushankkeessa tehdään toiminnallisia muutoksia pääasiassa sakastin yläkertaan ja Ursulan kappeliin, joihin molempiin toteutetaan myös hissit. Esteetön kulku toteutetaan lisäksi pääkuoriin, alttarille, sakastiin, Agricolan kappeliin ja Pormestarin kappeliin. Hissit mahdollistavat esteettömän kulun ja kokoontumistilojen toteuttamisen myös ylempiin kerroksiin sakastissa ja Ursulan kappelissa. Lisäksi parannetaan AV-järjestelmiä ja opastusta. Kirkon takaosasta poistetaan kiinteitä penkkejä, kirkkosalin keskiosaan toteutetaan siirrettävä alttari ja lattian alle upotetaan hydraulisesti nousevat kuorokorokkeet, jolloin kuorokorokkeiden hankalalta varastoinnilta vältytään. Myös Domcafé laajenee, kun tiilivarasto saadaan kahvilan käyttöön.

Hankesuunnitelma hyväksyttiin Turun tuomiokirkon peruskorjauksen rakennustoimikunnan kokouksessa 13.6.2024, minkä jälkeen hankesuunnitelmaan pyydettiin lausunnot Turun tuomiokirkkoseurakunnalta, Åbo svenska församlingilta, seurakuntayhtymän vammaisneuvostolta sekä Museovirastolta. Hankesuunnitelma päivitettiin saatujen lausuntojen pohjalta syksyllä 2024. Päivitetyn hankesuunnitelman avulla hankkeeseen on kilpailutettu pää- ja arkkitehtisuunnittelija (Arkkitehtitoimisto Hanna Lyytinen) sekä rakennuttajakonsultti (A-Insinöörit Rakennuttaminen Oy), joka vastaa myös valvonta- ja koordinoitavista. Hankesuunnitelmaa esiteltiin myös Kirkkohallitukselle 28.5.2024.

Vuoden 2025 aikana hankesuunnitelmassa esitettyjä asioita on tarkennettu ja viety yleissuunnitelmien muotoon pääsuunnittelijan ja hankesuunnitteluvaiheessa mukana olleiden erikoissuunnittelijoiden toimesta. Tiivistä yhteistyötä on jatkettu suunnittelijoiden, Turun tuomiokirkkoseurakunnan, Åbo svenska församlingin, luottamushenkilöiden ja Museoviraston kesken. Alustavia suunnitelmia on esitelty myös useaan kertaan

rakennusvalvontaviranomaiselle ja pelastuslaitokselle. Kirkkohallitukselle suunnittelutilanne esiteltiin 20.6.2025. Perinteisten kokousten lisäksi osa työskentelystä suoritettiin edelleen osallistavana työpajatyöskentelynä, jolla varmistettiin kaikkien osapuolien riittävä kuuleminen ja eri näkemysten yhteensovittaminen.

Yleissuunnitelmat ja työselitys ovat liitteenä.

Talotekniikka uusitaan lähes kokonaisuudessaan. Asennusreitteinä kirkkosalissa hyödynnetään 1920-luvulla toteutettuja lattiakanaaleita, joissa pääosa talotekniikasta kulkee myös peruskorjauksen jälkeen. Olennainen osa peruskorjausta on paloturvallisuuden parantaminen.

Kuoriurut ovat tarjouslaskennassa. Valittava kuoriurkujen toimittaja suunnittelee kuoriurut tarjouspyynnössä annettujen reunaehtojen puitteissa. Kuoriurkujen suunnitelmat lähetetään erikseen lausunnoille ja suunnitelmat hyväksytään erikseen rakennustoimikunnassa, yhteisessä kirkkoneuvostossa ja yhteisessä kirkkovaltuustossa ja niille haetaan erillinen Kirkkohallituksen lupa. Esitys kuoriurkujen hankinnan arkkitehtonisista reunaehdoista on liitteenä.

Hankkeen toteutusmuodoksi on valittu projektinjohtourakka (PJU), koska laajassa ja vaativassa peruskorjaushankkeessa suunnitteluvaihe ja rakentamisvaihe on tarpeen limittejä aikataulullisista syistä. Projektinjohtourakkaan sisällytetään tekninen erikoissuunnittelu, mutta arkkitehti- ja pääsuunnittelusta tilaaja on tehnyt erillisen sopimuksen arkkitehdin kanssa. Näin tilaajalla säilyy ohjausmahdollisuus arvorakennuksen suojellisten ja toiminnallisten näkökulmien suhteen, mutta kuitenkin mahdollistetaan projektinjohtourakoitsijan osaamisen hyödyntäminen teknisten toteutustapojen suhteen esim. asennusreitteihin sekä aikataulutukseen ja työn vaiheistuksiin liittyen.

Hankkeen kokonaiskustannukset ilman kuoriurkuja ovat edelleen noin 24 miljoonaa euroa (sis. alv 25,5 %). Kustannusarviota tarkennetaan, kun projektinjohtourakkatarjoukset on saatu.

Peruskorjaushankkeen rakennustyöt on mahdollista aloittaa keväällä 2026. Rakennustöiden tulee valmistua syksyllä 2028, jotta rakennus ehditään kalustamaan ja ottamaan käyttöön ennen adventtia 2028. Tämä edellyttää, että projektinjohtourakoitsija kilpailutetaan vielä vuoden 2025 aikana. Rakentamislupahakemus on jätetty 6.10.2025.

Rakennustoimikunta on kokouksessaan 28.8.2025 osaltaan hyväksynyt yleissuunnitelmat ja pyytänyt lausunnot Turun tuomiokirkkoseurakunnalta, Åbo svenska församlingilta, vammaisneuvostolta ja Museovirastolta. Saadut lausunnot ovat liitteenä. Rakennustoimikunta on myös päättänyt esittää yhteiselle kirkkoneuvostolle ja kirkkovaltuustolle, että ne osaltaan hyväksyvät suunnitelmat ja lähettävät suunnitelmat Kirkkohallitukseen luvan myöntämistä varten.

Peruskorjaushankkeen seuraava vaihe on projektinjohtourakoitsijan kilpailuttaminen.

Lapsivaikutusten arviointi: Turun tuomiokirkon korjauksella on kirkkojärjestyksen 10 luvun 4 §:ssä tarkoitettuja lapsivaikutuksia. Korjaustöiden jälkeen kirkossa on mahdollisuus järjestää monipuolisempaa toimintaa myös lapsille ja nuorille.

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|--------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Esitys | Yhteinen kirkkoneuvosto tutustuu Turun tuomiokirkon korjaussuunnitelmiin ja päättää osaltaan hyväksyä suunnitelmat sekä esittää edelleen yhteiselle kirkkovaltuustolle, että se päättää<br>1. hyväksyä Tuomiokirkon korjaussuunnitelmat<br>2. hakea Kirkkohallitukselta kirkkolain 3 luvun 21 §:n mukaista lupaa suojellun kirkollisen rakennuksen olennaiseen muuttamiseen. |
| Päätös | Esityksen mukaan.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |

504/03.03.01.00/2021

Yhteinen kirkkovaltuusto 04.12.2025 § 81

|            |                                                                                                                                                                                                                       |
|------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Esittelijä | Yhteinen kirkkoneuvosto                                                                                                                                                                                               |
| Esitys     | Yhteinen kirkkovaltuusto päättää<br>1. hyväksyä Tuomiokirkon korjaussuunnitelmat<br>2. hakea Kirkkohallitukselta kirkkolain 3 luvun 21 §:n mukaista lupaa suojellun kirkollisen rakennuksen olennaiseen muuttamiseen. |
| Päätös     | Esityksen mukaan.                                                                                                                                                                                                     |